

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

Кафедра східної і слов'янської філології

Курсова робота
з польської філології
на тему:

ІНШОМОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ
(НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ ПОЛЬСЬКИХ ЗМІ)

Студента групи Пол 17-22
факультету східної і слов'янської філології
денної форми здобуття освіти
Освітньої програми: Польська мова і література,
друга іноземна мова, переклад
Спеціальності: 035 Філологія
Спеціалізації: 035.033 Слов'янські мови та
літератури (переклад включно),
перша – польська
Примака Данила Сергійовича

Науковий керівник: к. філол. н., доц.
Охріменко Тетяна Володимирівна

Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ.....	6
1.1. Точки перетину термінів "запозичення", "запозичене слово", "іншомовне слово" та "інтернаціоналізм" у сучасному слов'янському мовознавстві.....	8
1.2. Класифікація іншомовних запозичень у польській мові.....	13
1.3. Характер впливу іншомовних запозичень на сучасну польську мову.....	16
1.4. Методологія дослідження іншомовних запозичень за матеріалами електронних ЗМІ.....	17
Висновки до розділу 1.....	
РОЗДІЛ 2. ІНШОМОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ ПОЛЬСЬКИХ ЗМІ.....	18
2.1. Лексичні запозичення в текстах сучасних польських ЗМІ.....	18
2.2. Види запозичень у сучасному польському інтернет-виданні RAP.....	29
2.3. Спектр іншомовних запозичень на сторінках інтернет-видання ONET.....	32
Висновки до розділу 2.....	
ВИСНОВКИ.....	33
АНОТАЦІЯ.....	36
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	38

ВСТУП

У сучасному глобалізованому світі національні мови постійно зазнають впливу одна одної. Польська мова, яка має багату історію та традиції, не є винятком. Аналіз мовних впливів, які проявляються у різного роду запозиченнях, представлених у текстах польських впливових засобів масової інформації, бачиться своєчасним.

Процесами запозичення у польській мові в контексті відображення історії геополітичних впливів, культурного та соціального обміну країн цікавилися такі дослідники, як А. Марковські, В. Копалінські, І. Мацкевич, І. Басрова, Я. Белецька, Я. Сятковські, З. Клеменсевич, Е. Єнджейко, К. Госьорек, Р. Дуліан, А. Домбровська, Ї. Домборські, Є. Бральчик, М. Банко, А. Богуцька, Е. Левіцька, М. Зарембіна. Проблему запозичень в українській та слов'янських мовах у порівнянні із західноєвропейськими досліджували Н. Гудима, Т. Кияк, В. Русанівський, О. Тараненко, Т. Гуменюк, А. Моклиця, П. Дундій, Е. Есенова, І. Калинич, В. Бойтор. Однак процес запозичень відзначається постійним зростанням нових мовних елементів, що потужно входять до лексики сучасної польської мови, зокрема останнього десятиліття. Дослідження мовних запозичень у новітній лінгвістичній парадигмі другого десятиліття ХХІ ст. в єдності із соціокультурними, політекономічними, науково-технічними зв'язками країн визначає **актуальність** обраної теми.

Метою цієї роботи є дослідження виникнення, функціонування, адаптації і впливу іншомовних слів на сучасну польську мову, представлену текстами сучасних впливових засобів масової інформації.

Завдання для досягнення поставленої мети бачимо такими: 1. дослідити точки перетину термінів "запозичення", "запозичене слово", "іншомовне слово" та "інтернаціоналізм" у сучасних мовознавчих, зокрема полоністичних, дослідженнях; 2. визначити, якими способами та у які історичні періоди іншомовні слова і запозичення інтегруються в польську мову; 3. з'ясувати засади класифікації запозичень у сучасному польському мовознавстві; 4. окреслити методи дослідження

та за їх допомоги провести аналіз іншомовних слів польських інтернет-видань; 5. зробити висновок про характер впливу іншомовних запозичень на сучасну національно-мовну картину світу поляків.

Об'єктом дослідження є іншомовні запозичення у польській мові.

Предметом дослідження бачимо лексичні, морфологічні та фонетичні особливості впливу процесу запозичення у польській мові.

Матеріал дослідження. У даній курсовій роботі увагу буде приділено аналізу електронних польських інтернет-видань PAP і ONET від періоду 2020 р. до початку 2024 р. Ці платформи є важливими джерелами новин та інформації, які відіграють, без перебільшення, величезну роль у формуванні сучасного мовного простору Польщі. Вони не лише відображають поточні тенденції використання запозичень, але й активно сприяють їх поширенню та інтеграції в повсякденне спілкування.

Методи дослідження. У праці використано метод суцільного відбору одиниць запозичень, зокрема лексичних, описовий метод із відповідною класифікацією іншомовних запозичень за походженням, рівнем освоєння, поширеністю, структурою, вживаністю та часом. Залучено лінгвокультурний опис впливу між мовами, представлено хронологічну періодизацію активних епох проникнення запозичень в польську мову, лінгвогеографічне розташування впливових мов. Представлено метод оцінювання мовних впливів за негативною – позитивною шкалою, а також допоміжний семантико-етимологічний аналіз запозичень за матеріалами сучасних електронних словників польської мови.

Наукова новизна. У даному дослідженні вперше одержано результати про вплив іншомовних запозичень на розвиток польської мови останніх років крізь призму цілого ряду факторів соціокультурного, політекономічного, науково-технічного планів. Результати дослідження удосконалено охопленням питань про обсяг базових понять "запозичення", "запозичене слово", "іншомовне слово", "інтернаціоналізм", "міжнародні слова", про шляхи походження запозичень, засади різноманітної класифікації, визначено ступінь впливу процесу запозичень на лексичну динаміку польської мови. Розширено корпус лексичних іншомовних запозичень

словникового складу сучасної польської мови. Опрацьовано сфери мовних запозичень з точки зору позитивного – негативного оцінювання впливу.

Практичне значення. Зроблено внесок у розвиток загальної лінгвістичної теорії, лінгвокраєзнавства Польщі, історії польської мови, теорії міжмовних контактів, покращення методів викладання польської мови як іноземної, уточнення інформацію про розвиток національно-мовної картини світу поляків.

Обсяг і структура роботи. Робота складається зі вступу, двох розділів з висновками до кожного із них, висновків до всієї роботи, анотації та списку використаних джерел. Загальна кількість сторінок праці становить 39 сторінок. Список використаних джерел нараховує 22 пункти.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНЕ ПІДГРУНТЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПРОБЛЕМИ ЗАПОЗИЧЕНЬ У СУЧАСНІЙ ПОЛЬСЬКІЙ МОВІ

1.1. Точки перетину термінів "запозичення", "запозичене слово", "іншомовне слово" та "інтернаціоналізм" у сучасному слов'янському мовознавстві

"Запозичення", "іншомовні слова" та "інтернаціоналізми" є ключовими явищами у розвитку міжмовних відносин сучасного світу. Ці терміни відображають складні процеси взаємодії між мовами, культурами та технологіями, які стають одними з визначальних в умовах глобалізації.

У лінгвістичних дослідженнях вітчизняних авторів (О. Ткаченко, С. Дубіш, Т. Кияк, В. Акуленко, М. Булер) велика увага приділяється вивченню цих явищ, їхніх механізмів та наслідків для розвитку мовних систем.

Відкриття точок перетину між "запозиченнями", "іншомовними словами" та "інтернаціоналізмами" допоможе нам краще зрозуміти природу мови, культурні зв'язки та сучасні комунікаційні процеси. У цьому контексті важливо розглядати різні підходи до аналізу цих явищ, що дозволяє отримати більш глибоке розуміння їхнього впливу на сучасне мовне середовище та культурний обмін між народами.

Український мовознавець О. Б. Ткаченко вважає, що "запозичення – це звук, морфема, слово або його окреслене значення, фразеологізм, синтаксична конструкція, перенесені з однієї мови в іншу, а також сам процес подібного перенесення" (Українська мова, 2004, с. 194). "Іншомовні слова" він визначав як "слова з інших мов-джерел, не засвоєні повністю мовою, що їх запозичила, та які усвідомлюються мовцями як чужорідні й зберігають ознаки свого походження" (Українська мова, 2004, с. 230). На противагу іншомовним словам, О. Ткаченко виділяв схожий до них термін "запозичені слова", які пояснював як "іншомовні слова, цілком засвоєні мовою, що їх запозичила, які не сприймаються мовцями як чужорідний елемент і не потребують пояснень щодо форми і значення" (Українська мова, 2004, с. 194). Отже, "запозичені слова" відрізняються від "іншомовних"

високим ступенем освоєння мовою, а широким терміном "запозичення" можна окреслити як звук, морфему, так і слово, словосполучення, речення, усталений зворот.

До питання про запозичення долучається й розгляд у традиційній слов'янській лінгвістиці виразного і мотивованого терміну "інтернаціоналізм", який позначає "слово або вислів, що належать до спільноетимологічного фонду ряду мов, близьких за походженням або за історичною належністю до певної зони" (Українська мова, 2004, с. 225). "Інтернаціоналізми", на думку мовознавця Т. Р. Кияка, суттєво відрізняються від "запозичення" таким чином: будь-який елемент може називатися інтернаціональним тільки тоді, коли він існує принаймні у трьох неспоріднених мовах, має спільне походження (наприклад, із давньогрецької мови чи латини) або схожу історію виникнення в кількох мовах (Кияк, 2006, с. 2). "Інтернаціоналізми" корисні у спілкуванні носіїв різних мов з тієї точки зору, що вони спрощують комунікування, оскільки їх розуміння не потребує значних зусиль перекладу чи адаптації до нового мовного середовища.

Подібного розуміння та розрізнення термінів "запозичені слова", "іншомовні слова" та "інтернаціоналізми" дотримуються і сучасні польські мовознавці та мовознавці, що досліджують польську мову (Lewicka, 2011, с. 3; Кравчук, 2017, с. 137), подекуди замішуючи назву "інтернаціоналізми" на "міжнародні слова" (Dąborský, 1974, с. 345). Попри це, у польському мовознавстві наголошують, що широкого обсягу термін "запозичення" у польській мові є, насамперед, результатом не лише суто мовного впливу, а й сукупного мовно-культурного, матеріально-духовного, економічного, наукового, навіть військово-політичного впливів інших народів на польській упродовж всієї історії формування Польської держави (Lewicka, 2011, с. 3-4). Таке суттєве зауваження можна віднести і стосовно мовно-культурних впливів із результатом введення запозичень в українську мову, яка так само впродовж віків знаходилася на перетині численних культурно-релігійних та економіко-політичних шляхів із Заходу до Сходу, із Півночі на Південь.

На наш погляд, під визначенням синтетичного та розлогого терміну "іншомовне запозичення" (з різним ступенем освоєння мовою) мається на увазі

означення, яке охоплює широкий спектр мовних елементів (слова, словосполучення, фразеологізми і навіть окремі граматичні структури), які перенесені з однієї мови в іншу, мають різний ступінь освоєння мовою та можуть включати в себе інтернаціоналізми. Їх адаптація до правил нової мови є різноманітною, оскільки, як вище було згадано, деякі запозичення адаптуються до правопису та фонетики мови, в яку вони ввійшли, а інші можуть зберігати свою оригінальну форму та вимову. Адаптація залежить від рівня вживання та інтеграції в новій мові, а також від прийнятих мовних стандартів та культурних впливів.

1.2. Класифікація іншомовних запозичень у польській мові

В аналізі запозичень та іншомовних слів використовуються різні підходи та критерії, що дозволяє систематизувати їхню класифікацію за певними параметрами. Ґрунтуючись на класифікаціях М. Орешкіної та І. Огієнка (Гудима, 2009), Т. Гуменюк (Гуменюк, 2014), П. Дундїй (Дундїй, 2011), Е. Левицької (Lewicka, 2011), ми виділили найважливіші, на нашу думку, критерії відбору запозичень. Отже, класифікація іншомовних запозичень відбувається за такими елементами: походженням, рівнем освоєння, поширеністю, структурою, вживаністю та часом.

Класифікація за походженням, або ж за генетичною належністю, як зауважує М. Орешкіна (Гудима, 2009, с. 150), поділяє запозичення за мовами, з яких і відбувався самий процес запозичення. Даний критерій створює багато мовних термінів, наприклад, таких, як відомі нам "англіцизми". Більшість з них виглядають зрозумілими у словотвірній побудові, тому очевидно, що, наприклад, "українізм" – це запозичення з української мови, а "японізм" – з японської. Окрім цих понять, варто виділити іще такі: "германізми" (з нім.), "галліцизми" (з фр.), "гебраїзми" (з івр.), "мадяризми" (з угор.), "богемізми" (з чес.). Є ширші терміни, такі, як "слов'янізми", які охоплюють загалом запозичення зі слов'янської групи мов, а також "рутенизми", тобто запозичення зі східнослов'янських мов, наприклад, з білоруської та української. До прикладу, в польській мові слово *serial* (серіал) є запозиченням з англійської мови, "англіцизмом", а слова *balakać* (балакати) і *hopak* (гопак) є запозиченнями з української мови, "українізмами". Запозичення у

польській мові також діляться за походженням, окрім англіцизмів, германізмів, богемізмів, русизмів, на латинізми, ісламізми, арабізми, тюркізми, а від праслов'янського періоду польська мова отримала готські запозичення, старогерманські, чеські (Lewicka, 2011, с. 3-4).

Класифікація за рівнем засвоєння поділяє запозичення на "незасвоєні", "частково засвоєні" і "повністю засвоєні". До незасвоєних запозичень належать слова або невеликі вирази, які рідко використовуються і є не адаптованими до мови і передані в незмінному виді, наприклад латинські *de facto* і *de jure*. До частково засвоєних належать запозичення, які часто вживають у лексиці, але через свою структуру вимови або написання сприймаються саме як іншомовне запозичення, до таких, наприклад, належать слова *bikini*, *sake*, *sinus* тощо. До остаточно засвоєних належать запозичення, які були змінені, тобто в нашому випадку полонізовані й через це вони вже не відчуються іншомовними, а навпаки – рідними для польської мови, наприклад, *brokuły* і *fontanna*.

Класифікація за поширеністю відповідає за те, наскільки поширене одне і те саме запозичення серед мов, тобто може бути поширене як і на весь світ, так і на невеликий регіон. Цей критерій вводить поняття "локалізм", "регіоналізм" та згаданий раніше "інтернаціоналізм". Як вище було сказано, "інтернаціоналізм" – це слово, яке, маючи або незмінну форму, або форму з мінімальною кількістю цих змін, використовується в дуже широкому колі мов, наприклад, слово *комп'ютер* в польській мові пишеться *komputer*, а в англійській *computer*. Ми можемо помітити, що ці слова майже не відрізняються між собою, і саме ця однорідність у написанні та вимові є характерною рисою "інтернаціоналізмів". Завдяки цій особливості носії однієї мови здебільшого легко розуміють вживання інтернаціоналізмів носієм іншої мови. "Локалізм" і "регіоналізм" – це поняття, які мають більше спільного, ніж відмінного. Обидва стосуються регіонів в рамках однієї мови і обидва пов'язані з "діалектизмами", але якщо "регіоналізм" охоплює певний регіон, наприклад, північну частину країни, то "локалізм" може бути звужений до області, міста чи села.

Класифікація запозичень за структурою враховує, наскільки змінюється та наскільки залишається оригінальною внутрішня побудова слова чи виразу під час переходу з однією мови до іншої. Така категорія класифікацій включає три форми: "чужу", "змішану" і "рідну", "кальковану". До "чужої форми" включаються запозичення, які при перенесенні не змінилися, наприклад, англійське слово *hotel* польською мовою перекладається абсолютно так само – *hotel*. У випадку "змішаної форми" запозичене слово або фраза зазнають змін, але невеликих, через що вони все ще сприймаються як запозичення. Наприклад, при перекладі англійського словосполучення *sport club* польською мовою *klub sportowy* ми можемо помітити, що відбулися невеликі зміни у структурі, а також змінився порядок слів на характерний для граматики польської мови. До "рідної форми" належать слова і вирази, які були змінені через калькування на манер мови, що запозичує, наприклад, французьке *automobile* було адаптоване до польської мови як *samochód*.

Класифікація за вживаністю традиційно ділить запозичення на загальноновживані та обмежені у вживанні. Загальноновживаними запозиченнями є слова та вирази, які популярні у використанні та легко розуміються, такими, до прикладу, у польській мові можуть бути слова: *restauracja* (ресторан), *telewizja* (телевізор) тощо. Обмежені у вживанні запозичення – це слова та вирази, які використовуються у вузькому колі сфер вживання, наприклад термін *elektroencefalogram* (електроенцефалограма) є медичним і здебільшого використовується лікарями-неврологами та пацієнтами такої медичної процедури.

Класифікація за часом проста і поділяє запозичення на нові та старі. Прикладом нових запозичень можуть слугувати англійські терміни: *procesor* (процесор), *blog* (блог), *selfie* (селфі) тощо. Самі по собі ці слова виникли відносно недавно, а тому і проникли до польської мови так само недавно, декілька десятиліть назад, не маючи змін в написанні та вимові. Старі ж запозичення – це слова та вирази, які увійшли у мову давно, наприклад, грецьке слово *μαθηματικός*, яке польською мовою перекладається як *matematyka*, виникло ще у Давній Греції приблизно в V столітті до н.е., після чого ймовірно перейшло до польської мови в

середньовіччі, коли грецька і латинська термінологія, зокрема в освітянській сфері, поширювалися в Європі.

Достатньо цікаву думку і більш розширену класифікацію запозичень має польський філолог Їржі Домборські, який поділяв запозичення за схожим на вище згаданий нами критерій рівня засвоєння запозичення. Він виділяв запозичення, які повністю засвоєні мовою, які майже повністю засвоєні мовою, що існують тільки у спеціальних сферах, які швидко вкорінюються у мові, такі, що пов'язані з чужим середовищем та цитати (Dąmborský, 1974, с. 345-347).

Повністю засвоєні (асимільовані) запозичення були розглянуті раніше, але все ж варто додати думки Їржі Домборського щодо цього критерію. На думку польського вченого, зв'язок повністю засвоєних мовою запозичень з іншими словами зможе підтвердити лише етимолог, так як вони на сьогодні мають зовсім рідну до польської структуру і фонетику. Цікавим фактом є те, що в повністю засвоєних запозиченнях зустрічається явище субституції, коли неіснуючі звуки у мові, яка приймає слово, замінюються на ті, які є і по своїй суті є відповідниками оригіналу, тобто виконують таку саму функцію і мають ідентичне або майже ідентичне значення. Польська мова начебто підставляє свій звук, який найбільш схожий за звучанням замість оригінального звуку. Наприклад, французьке *u* [ü] замінюється сполученням *iu*: *biuro* (фр. bureau), *tiul* (фр. tulle), *niuans* (фр. nuancer). Але в сучасних запозиченнях дуже часто зберігається оригінальна форма написання при звучанні польської фонетики, наприклад, як в словах *menu* (фр. menu) і *puree* (фр. puree).

Такий вид запозичень, за Ї. Домборським, як майже повністю засвоєні мовою запозичення, увійшли в ужиток польської мови, але більш чи менш усвідомлюються більшістю мовців як чужі. *Witamina, alkohol, manicure; funkcjonalny, oryginalny, naturalny, specjalny* – всі ці слова входять до цієї групи класифікації.

Запозичення, що існують тільки у спеціальних сферах – це слова запозичені, з встановленою мірою усвідомлення, що існують лише у фаховій літературі, у різних галузях науки і техніки. Сюди відносяться слова такі, як *biosfera, stratosfera* тощо. Такі запозичення часто використовуються фахівцями відповідних галузей і дуже рідко звертаються до них звичайні носії мови.

Запозичення, які швидко вкорінюються в мові, за Ї. Домборським, – це нові слова, дуже часто сленгові. Вони швидко приживаються у мові завдяки впливу засобів масової інформації, наприклад, як преса, соціальні мережі, книги тощо. У більшості випадків вони зберігають оригінальну форму, але, як і в повністю засвоєних запозиченнях, вони схильні до субституції: *bestseller, bikini, dansing, drink, džinsy, komiksy, stres* і т. д.

Запозичення, що пов'язані з чужим середовищем, за Ї. Домборським, – це назви предметів, посад, будівель тощо. Вони не мають відповідника в рідному середовищі, а тому і назви, яка б могла стати аналогом, не існує. Вони проникають в мову через літературу, путівники, сайти тощо. Сюди належать слова такі, як *maczeta, meczet, safari, szejk* і т. д.

Цитати – вживані слова і сполучення слів, які часто зберігають форму оригіналу: *fair play* (чесна гра), *science fiction* (жанр фантастика), *kwiz* (інтелектуальна вікторина) тощо.

Окрім цього, Їржі Дамборський виділяв серед вище згаданих критеріїв класифікації запозичень дві основні групи: міжнародні та власне польські запозичення. Міжнародні запозичення – це ті, що вживаються більшістю цивілізованих народів, зазвичай грецько-латинського походження. Ми б їх назвали інтернаціоналізмами. А власне польські запозичення – це асимільовані тільки польською мовою – це, зокрема, слова романського походження (латинського, італійського і французького) або прийняті з інших слов'янських мов. Проте серед них мало слів, що вживаються щоденно; в основному, це слова, що позначають специфічні поняття, як *marszałek* (маршал), *mistrz* (майстер), *mnich* (монах), *hrabia* (граф), *tasak* (тесак або ж сікач) тощо (Dąborský, 1974, с. 345-347).

Можна помітити схожість між нашою класифікацією (на основі думок М. Орешкіної, І. Огієнка та інших вітчизняних дослідників) і класифікацією Їржі Домборського, що підкреслює загальну тенденцію про розуміння аналізу процесу запозичень у мові.

Отже, аналізуючи класифікації іншомовних запозичень у польському та слов'янському мовознавстві, можна зробити висновок, що визначення критеріїв

таких класифікацій (походження, рівень засвоєння, поширеність, структура, вживаність та час) відіграє важливу роль у розумінні взаємодії між мовами, у розумінні того, як слова та вирази переходять в іншомовну систему та адаптуються в ній. Ці дослідження також є важливими для збереження рідних мовних елементів та автентичної культурної спадщини. Проте важливо пам'ятати, що мовна дійсність постійно змінюється, отож і класифікації можуть зазнавати змін, адаптуватися до нових явищ та тенденцій та потребувати постійного оновлення та уточнення.

1.3. Характер впливу іншомовних запозичень на сучасну польську мову

Вплив іншомовних запозичень на розвиток польської мови є очевидним і проявляється на різних рівнях. Польська мова, як і будь-яка інша мова, постійно трансформується та розвивається, а взаємодія з іншими мовами має значний вплив на цей процес. Вплив іноземних мов має важливе значення у формуванні польської мови, бо змінює її мовну структуру. Такий вплив помітний на різних рівнях мовлення – від повсякденного спілкування до наукової та літературної сфер. Слова з інших мов збагачують польську мову, вводячи нові терміни, поняття, концепти, при цьому вони можуть зазнавати фонетичних, граматичних або семантичних змін, пристосовуючись до польської мовної системи.

Розмаїття мовних форм польської мови значною мірою обумовлене впливом європейських мов, які сприяли виникненню численних запозичень, ідіом і граматичних конструкцій. Прикладом таких впливових мов може слугувати латинська мова, яка у свій час мала величезне значення у науці, а через це і в науковій термінології. Важливо відзначити, що вплив європейських мов на польську є різнобічним і залежить від історичного контексту та культурних тенденцій.

Володіння іноземною мовою може сприяти "стандартизації" польської мови, оскільки вивчення іншої мови може спонукати людей, які спілкуються польською, використовувати граматичні та лексичні конструкції, запозичені з іноземних мов. Приклади стандартизації польської мови під впливом іноземних мов включають впровадження наукової термінології з латини або адаптацію граматичних структур –

таких, як словотвірні частки, префікси, суфікси, інші морфеми (*pseudo-*, *ex-*, *-alny*, *-ariusz* та ін.) (Dańborský, 1974, с. 342).

У повсякденному мовленні ми використовуємо запозичені слова по-різному, часто навіть не замислюючись про їх іноземне походження і думаючи, що вони є питома польськими. Як зазначалося вище, "запозичення" у широкому вживанні терміна можуть бути окремими словами, фразами або малими граматичними структурами. Приклади повсякденних запозичених слів включають такі, наприклад: *czekolada* (від іспанського *chocolate*), *bank* (від італійського *banca*), *restauracja* (від французького *restaurant*) та ін.

Польські дослідники зазначають, зокрема, що за сучасних польсько-українських контактів при запозиченнях важливими є лексикальні впливи, які відбивають вище зазначену класифікацію запозичень за поширеністю та за походженням: впливи регіоналізмів, українізмів, русизмів, германізмів, причому часто вони є емоційно і стилістично забарвленими (Kostecka-Sadowa, 2017, с. 90). А вплив галліцизмів та латинізмів на польську мову здійснюється навіть на рівні цілих цитат (Musiał, 2020).

Вплив інших мов на польську можна розділити за періодами, під час яких кожна мова переважала за своєю важливістю. Прикладами мовної періодизації під впливом запозичень є введення слів з латини у середні віки, зростання впливу чеської мови у XV ст., запозичення з німецької мови за часів Речі Посполитої. Також цікаво спостерігати, як приблизно у XVI і XVII ст., через слабкі відносини Польщі і Англії, дослідниками відзначено рідкі випадки запозичення з англійської мови до польської, а від періоду XX ст., навпаки, вплив англійської мови дуже швидко починає зростати (Bogusław, Mirosława, 2017, с. 68).

На нашу думку, дослідження питання запозичень є важливим заради розуміння впливу іноземних мов на польську. Завдяки таким дослідженням ми зможемо краще спостерігати, коли і за яких умов різні мови вплинули на еволюцію польської – як лексично, так і граматично, і фонетично. Прикладами лінгвістичних досліджень є, наприклад, аналіз впливу німецької мови на польську в період поділів Польщі та дослідження впливу англійської мови на сучасну польську, особливо в контексті

глобалізації та комп'ютерних технологій. Такі дослідження призводять до розвитку лінгвістики, кращих методів викладання польської мови як іноземної та більшої обізнаності суспільства про розвиток польської мовної картини світу.

В останні роки найбільшим є вплив англійської мови на польську, і він стає дедалі помітнішим завдяки розробкам нових технологій, тиску самого процесу глобалізації. Через активний розвиток у різних сферах поняття не встигають отримати свою назву в інших мовах, через що слово потрапляє до них в оригіналі, щоб, можна сказати, "закрити прогалини". Окрім розповсюджених та загальновідомих слів – таких, як *komputer* та *internet* – вплив англійської мови також можна спостерігати в польській граматиці, наприклад, у використанні фразових дієслів, характерних для англійської мови, вже у польській мові: таких, як *zalogować się* (від англійського «log in») або *wylogować się* (від англійського «log out»). Ще можна відзначити ідентичне використання слова *бути* у польській та німецькій мовах, наприклад, фраза *Я був наляканий* польською мовою перекладається як *Byłem przestraszony*, а німецькою *Ich war ängstlich*, де *byłem* і *Ich war* тлумачуться як 'я був'.

Також варто відзначити і вплив інших слов'янських мов на польську, який пов'язаний насамперед з постійними історичними та культурними зв'язками між слов'янськими народами. Приклади запозичень із слов'янських мов на польську включають запозичення не тільки слів чи виразів, але і граматичних структур, наприклад, у польській мові, у родовому відмінку однини, слово *dom*, яке перекладається українською як *дім* або *будинок*, буде мати форму *domu*, коли в нашій державній мові буде *дому*, а у множині у польській мові – *domów*, коли в нас скажуть *домів*. Як бачимо, між використанням відмінків у польській та українській мовах є велика схожість, що є відображенням її слов'янської граматичної спадщини у використанні спільної граматики, характерної для слов'янських мов.

Проте важливо зауважити, що вплив іноземних мов на польську є справжньою проблемою. Для багатьох людей, а в особливості для людей похилого віку, які вже звикли до встановлених раніше норм, може бути проблематичним розуміння іншомовних слів та виразів. Окрім цього, надмірне вживання запозичень може мати

негативні наслідки. Таким наслідком можна назвати надмір калькування, що полягає у механічному копіюванні мовних структур іншої мови без врахування контексту та особливостей власної мови. Наприклад, під впливом англійської мови носії польської мови можуть уживати фразеологізми чи конструкції з англійської без адекватного перекладу, а це може призвести до мовної некоректності та незрозумілості. До прикладу, польське слово *nastolatek* – це калькована форма англійського слова *teenager*. Варто зазначити, що в польській мові існують і цілі кальковані вирази, такі як *To zrobiło mi dzień*, що є перекладеною формою англійського вислову *It made my day*. Цей вираз використовується для вираження того, що, наприклад, якийсь жарт *покращив*, але ні в якому разі не *зробив* день, як почасти уживається в калькованій формі.

Це особливо актуально в сучасному світі, де інтернаціоналізація та глобалізація сприяють поширенню іноземних мов і культурних впливів. Хоч контакт з іншими мовами може збагатити мову новими словами, виразами та ідеями, на нашу думку, важливо зберігати індивідуальність та автентичність власної мови. А для запобігання негативним наслідкам іноземного впливу на мову важливо сприяти розвитку мовної свідомості серед носіїв мови, підтримувати вивчення та популяризацію власної культурної спадщини, вивчати історію власної мови, а також стимулювати та підтримувати творчий підхід до мови та мовлення.

1.4. Методологія дослідження іншомовних запозичень за матеріалами електронних ЗМІ

У праці використано метод суцільного відбору одиниць лексичних запозичень, описовий метод із відповідною класифікацією іншомовних запозичень за походженням, рівнем освоєння, поширеністю, структурою, вживаністю та часом. Залучено лінгвокультурний опис впливу між мовами, представлено хронологічну періодизацію активних епох проникнення запозичень в польську мову, лінгвогеографічне розташування впливових мов. Представлено метод оцінювання мовних впливів за негативною – позитивною шкалою, а також допоміжний

семантико-етимологічний аналіз запозичень за матеріалами сучасних електронних словників польської мови.

Висновки до розділу 1

Аналіз понять "запозичення", "запозичене слово", "іншомовне слово" та "інтернаціоналізм" в контексті міжкультурних та міжмовних відносин слов'янських, європейських мов і польської мови відображає їх ключову роль у глобальному світі, допомагаючи краще зрозуміти природу мов, соціокультурні зв'язки та комунікаційні процеси. У сучасній польській мові іншомовні запозичення класифікуються за різними критеріями, такими як походження, рівень засвоєння, поширеність, структура, вживаність та час. Ця систематизація сприяє кращому розумінню впливу інших мов на польську лексику та лінгвістичну динаміку польської мови в контексті глобалізації. Особливо важливим є вплив європейських мов, зокрема латини та германських мов, а в сучасний період значно зросла роль англійської мови через глобалізацію та технологічний прогрес. Іншомовні запозичення продовжують активно впливати на розвиток сучасної польської мови, збагачуючи її новими термінами та виразами, сприяючи її розвитку на світовому рівні, але між тим існують і приховані негативні риси такого впливу – стандартизація мови і втрата своїх власних мовних особливостей. Лінгвістичні дослідження такого впливу є важливими для розуміння мовної еволюції, історії польської мови та розробки методів викладання польської як іноземної.

РОЗДІЛ 2

ІНШОМОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В ТЕКСТАХ СУЧАСНИХ ПОЛЬСЬКИХ ЗМІ

2.1. Лексичні запозичення в текстах сучасних польських ЗМІ

Почнемо з того, що дамо пояснення більш звуженому проти терміну "запозичення" поняття "лексичне запозичення". Дослідник П. М. Лизанець пропонує таке визначення: лексичне запозичення – це довготривалий мовний процес, в результаті якого слова (та їх структурні елементи) однієї мови поступово засвоюються системою іншої мови в результаті мовних, економічних і культурних відносин різних народів. Лексичне запозичення – найтипівіший і найрегулярніший вид запозичення" (Есенова, Калинич, Бойтор, 2023, с. 153). Уточнимо, що, на нашу думку, лексичними запозиченнями є, найперше, слова, а не їх структурні елементи.

Вивчення іншомовних та запозичених слів, виразів є одним з ключових аспектів лексикології, який розглядає їх походження та вживання в мові. Саме лексичні запозичення вивчаються лексикологією. У сучасному світі, особливо в умовах глобалізації, обмін мовними ресурсами стає все більш інтенсивним, що викликає активне використання лексичних запозичень з інших мов. І одним з найкращих прикладів вживання запозичень можна побачити у мові ЗМІ, де часто використовуються терміни та вирази з інших мов для передачі інформації в тому сенсі, в якому неможливо його передати відповідниками з рідної мови.

Основні лексичні запозичення у ЗМІ – це англійські, німецькі і французькі елементи мови, тобто запозичення за походженням. Англійська мова, очевидно, відіграє ключову роль у світовому мовному просторі, тому слова англійського походження часто зустрічаються в польських ЗМІ. Такі слова, як *internet*, *smartfon* та *marketing* дуже часто друкуються на сторінках інтернет-видань та у новинах, пов'язаних з технологічною та інформаційною сферами. Німецька мова також має великий вплив на польську мову через технічні терміни та культурні позначення. Слова такі, як *handel* (торгівля), *burmistrz* (міський голова) та *szpital* (лікарня), стали невід'ємною частиною польської лексики. Французька мова, завдяки своєму, так скажімо, престижу та впливу на галузь моди, культури і кулінарії, також вносить

свій набуток у польську лексику. Слова такі, як *parasol* (парасолька), *menu* (меню) та *salon* (салон), активно використовуються у польських ЗМІ.

Дослідження лексичних запозичень у текстах сучасних польських ЗМІ свідчить про широкий спектр мовних впливів та культурних взаємозв'язків у сучасному світі. Аналіз цих запозичень допомагає краще зрозуміти процеси мовного розвитку та взаємодії між різними мовами та культурами.

2.2. Види запозичень у сучасному польському інтернет-виданні PAP

PAP (Polska Agencja Prasowa) – це єдине державне інформаційне агентство у Польщі, яке отримує та надає читачам найбільш достовірну та чи не найбільш об'єктивну інформацію про важливі події у Польщі та у світі. Агентство було засновано у 1918 році в рік Незалежності Польщі і зараз воно має власну штаб-квартиру у Варшаві.

У сучасному польському інтернет-виданні PAP можна виділити різні типи запозичень, які відображають сучасні тенденції та вплив зарубіжних культур і мов. Дуже частий відсоток запозичень – це англіцизми, латинизми, грецизми, галліцизми за походженням; технічно-наукові терміни, сленгові вирази, модні терміни за сферами мовного вжитку. У даному підрозділі ми спробуємо проаналізувати запозичення з різних семантико-лексичних груп на основі текстових матеріалів інтернет-видання PAP, а також видань сучасних електронних словників польської мови – словнику іншомовних запозичень (*Słownik wyrazów obcych*) та словника польської мови потужного національного видавництва PWN (*Słownik języka polskiego PWN*).

1. Англіцизми стали невід'ємною частиною сучасної польської мови, особливо в контексті сфери медіа. Вони проникають у різні області життя, від бізнесу до поп-культури, і часто використовуються для опису нових явищ або предметів, для яких відсутні традиційні польські еквіваленти. Це свідчить про глобалізацію та вплив розширеного англomовного світу на польську культуру. Однак це й викликає дискусії щодо збереження чистоти мови та необхідності адаптації до сучасних реалій, про що мова йшла вище. Нижче наведені приклади англіцизмів електронного видання PAP

ілюструють розмаїття явищ позитивного і негативного впливу на польську культуру – бачимо і перукарські терміни, і вид фізичних справ, корисних для здоров'я, і дні відпочинку, і назва сучасного зоопарку, і необхідний кожному комп'ютер, водночас відзначаємо і назви наркотичних речовин, і потужний вплив індустрії розваг:

– *afro* (англ. afro) – об'ємна та пишна зачіска на основі довгого і кучерявого волосся. Скоріш за все, це слово прийшло до польської мови приблизно в 1970-х роках, через розповсюдженість цієї зачіски серед представників афроамериканців,

– *amfetamina* (англ. amphetamine) – хімічна назва наркотичної речовини, винайденої у 1887 році, через що можна зробити припущення, що приблизно в кінці XIX – на початку XX ст. слово прийшло до польської мови з науково-медичної термінології,

– *aerobik* (англ. aerobics) – комплекс активних фізичних вправ, які виконуються під інтенсивну музику. Аеробіка зародилася в США у 1960-ті роки, а популяризувалася вона у 1980-ті, що торкнулося і Польщі,

– *bestseller* (англ. best seller) – означає "хіт продажів" та описує товар, який продається у дуже великих кількостях. Слово стало популярним у Польщі, ймовірно, у другій половині XX століття, у зв'язку з зростанням впливу західної культури та індустрії розваг,

– *komputer* (англ. computer) – дуже популярний на сьогодні електронний пристрій для обробки, зберігання і передавання інформації на будь-яку відстань. Приблизно в 1970-ті роки комп'ютери почали ставати доступнішими і популярнішими, через що швидко досягли польської мови.

– *weekend* (англ. weekend) – дні відпочинку, коли люди не працюють і відпочивають. Термін став популярним у Польщі приблизно в кінці XX ст., через поширення англійської мови у світі,

– *zoo* (англ. zoo) – скорочення від *zoological garden*, тобто місцини, якими позначають осередки утримання тварин для показу публіці. Слово прийшло до польської, ймовірно, у другій половині XX ст., разом зі зростанням популярності зоопарків у всьому світі.

Всі згадані вище англiцизми є поширеними у багатьох мовах свiту, а отже, можна зробити висновок, що цi слова, позитивнi чи негативнi за оцiнкою, є iнтернаціоналiзмами.

2. Латинська мова вiдiграє значну роль у формуваннi сучасної польської лексики, особливо у науковому, юридичному та медичному контекстах. Латинськi запозичення є свiдченням глибоких iсторичних зв'язкiв мiж мовами та культурами, зокрема мiж захiдноєвропейським свiтом i польським, який сприйняв латинку вiддавна i має писемнi тексти латиницею вже вiд X ст.

Латинизми вiдображають i вплив багатiї античної спадщини на сучасний свiт. Вони проникають у рiзнi сфери життя, вiд освіти до релiгiї, i часто використовуються для опису концепцiй та iдей, якi не мають точних вiдповiдникiв у польській мовi. Це пiдкреслює важливість латини як джерела мiжнародної наукової термiнологiї та її вплив на розвиток європейських мов. Водночас, це також викликає дискусiї щодо збереження мовної iдентичностi та необхiдностi збалансування традицiйного та сучасного у мовнiй практицi полякiв. Латинських запозичень у польській мовi, дійсно, дуже багато, i вони iлюструють неперервний вплив латини на розвиток мови, в тому числi опосередкований вплив через iншi європейськi мови. Приклади латинiзмiв на основi текстових матерiалiв iнтернет-видання PAP охоплюють сферу логiчних умовиводiв i фiлософських дискусiй, управлiнських термiнiв керування державою, освiтянських та друкарських нововведень, математичних та фiзичних наукових термiнiв, з областi колекцiонування старожитностей, однак i чужорiдних, вiйськових окупацiйних термiнiв, а отже, мають рiзну оцiнку, хоча у бiльшостi – позитивну:

– *wandal* (лат. *Vandalus*) – особа, яка навмисно знищує майно. Словом *Vandalus* позначали германськi племена, якi завоювали i знищили багато територiй у V ст. До польської мови слово могло проникнути в епоху Середньовiччя, пiд час контактiв з iншими європейськими краiнами,

– *administracja* (лат. *administratio* – управлiння) – адмiнiстрацiя або управлiння. Насправдi, складно сказати, коли це слово могло дiйти до польської мови. Можна

зробити припущення, що це сталося недавно, у період модернізації державного управління, тобто XIX або XX ст.,

– *argument* (лат. *argumentum* – доказ, обґрунтування) – дуже розповсюджене слово, синонімом якого може бути слово *доказ*. На жаль, важко сказати, коли це запозичення могло проникнути до польської мови, можна тільки зробити припущення, що воно з'явилося у польській мові в період Середньовіччя, під час контактів з іншими європейськими країнами,

– *a priori* (лат. *a priori* – з попереднього) – розповсюджений латинський вираз, який перекладається українською з *попереднього* або з *того, що вже відомо*. Фраза могла бути запозиченою в епоху Середньовіччя або пізніше, так як до XVII – XVIII ст. вже використовувалася в польській мові.

– *akapit* (лат. *a capite* – від голови) – абзац у тексті, який також означає *заголовок*. Складно сказати, коли слово дісталось до польської, але, скоріш за все, між XI і XV ст., коли латинська мова використовувалася як мова освіти,

– *amplituda* (лат. *amplitudo* – ширина, величина) – максимальне відхилення змінної від середнього значення. З'явилося в польській мові приблизно в XVII – XVIII ст., разом із розвитком фізичних та математичних наук,

– *antykwarjat* (лат. *antiquarius* – той, що займається старожитніми речами) – магазин, в якому продаються старовинні і давні речі, такі як книги, меблі тощо. Можна припустити, що це слово прийшло до польської через французьку або німецьку у XIX ст., коли стало популярним колекціонування предметів,

– *variant* (лат. *variantis* – той, що змінюється) – варіація або альтернатива. Ймовірно, прийшло до польської мови між XVII і XIX ст., через розвиток наук і літератури.

Латинська мова була мовою давнього Риму і вплинула на всю західну частину континенту. Вона використовувалася в наукових, медичних та правових термінах, а також у релігійних текстах, від чого сильно поширилася на інші європейські мови, включаючи і польську.

3. Грецька мова, з її багатою історією та культурним впливом, залишила помітний слід у багатьох сучасних мовах, особливо в науковій термінології та

медицині. Ці терміни, як ланки-містки між минулим та сучасністю, відображають давню спадщину грецької мови та її неперервний вплив на розвиток європейських мов, зокрема опосередковано діючи через інші мови на польську. Нижче наведено приклади грецьких запозичень у сучасній польській мові із провідною семантикою розширення термінології різних наук, однак маємо і назву зброї, і виокремлення вищої касты суспільства:

– *batyskaf* (гр. bathys – глибокий, skaphos – човен) – глибоководний апарат для підводних досліджень. Перший батискаф було побудовано в середині ХХ ст., коли французька мова була однією з провідних мов у науці і саме тому можна припустити, що слово прийшло до польської саме через французьку мову у цей час,

– *atmosfera* (гр. Atmos – пара, туман, sfaira – куля, сфера) – газова оболонка планети. Слово було запозичено за допомогою латинської, яка в свою чергу запозичила слово з грецьких коренів. Термін почав використовуватися в науковому контексті в період з ХVІІ по ХVІІІ ст., коли слово, ймовірно, і прийшло до польської,

– *atom* (гр. atomos – неподільний, нероздільний) – основна і найменша одиниця хімічного елемента. Термін має складну історію, так як перейшов від грецької до латинської, а з неї до французької, а вже з французької прийшов до польської. Слово набуло свого значення у хімічній галузі на початку ХХ ст. і саме тоді, скоріш за все, прийшло до польської мови,

– *balistyka* (гр. ballistes – кидати) – наука про рух тіл, зокрема снарядів. Слово могло прийти до польської за допомогою латинської або навіть французької з ХVІ по ХVІІІ ст., коли в Європі відбувався розвиток військової справи,

– *antybiotyk* (гр. anti – проти, bios – життя) – речовина, яка використовується для вбивства бактерій та інших мікроорганізмів. Як клас ліків, поняття з'явилося у ХХ ст. і саме тоді воно і було запозичене до польської,

– *biblia* (гр. biblia – книги) – Священне Писання християнської релігії. Термін прийшов до польської разом з поширенням християнства, тому запозичення могло відбутись приблизно в Х ст.,

– *arystokracja* (гр. aristokratia – влада найкращих) – зазвичай спадковий вищий клас суспільства. Слово було дуже поширене від епохи середньовіччя до раннього

сучасного періоду, коли аристократичні роди мали великий вплив і владу в суспільстві, тому, ймовірно, це слово прийшло до польської приблизно з XVI по XVIII ст. завдяки французькій мові, коли відбувався активний культурний і політичний обмін між Польщею і Францією,

– *alergia* (гр. *allos* – інший, *ergon* – робота) – гіперчутливість організму до певних речовин. Слово почало поширюватись разом із розвитком медичної науки та розуміння імунології та алергології в період кінця XIX та початку XX ст., тоді ж воно прийшло і до польської.

Грецькі запозичення в польській мові становлять важливий пласт лексики, який прийшов до польської через латинську, а також безпосередньо з грецької мови. Більшість грецизмів приходило до інших мов за посередництвом інших мов, часто латинської, у наших прикладах часто через французьку мову, і такі запозичення охоплюють різні сфери життя та науки, зокрема філософію, медицину та релігію. Ці запозичення, що виникли в різні періоди історії польської мови, свідчать про багатий культурний обмін між Грецією, Римом та іншими європейськими країнами. Ці запозичення сприяють поглибленню взаєморозуміння між різними культурами та історичними періодами, а також продовжують залишатися важливою частиною сучасної польської мови.

4. Французькі запозичення, або галліцизми, є важливою складовою багатьох мов, у тому числі й польської. Вони відіграють ключову роль у формуванні лексики у таких сферах, як кулінарія, мода, мистецтво та література. Ці слова часто асоціюються з елегантністю та вишуканістю, що відображає історичний вплив французької культури на світ, коли Париж називали столицею світу. Приклади галліцизмів, які стали вже невід'ємною частиною польської мови, охоплюють, однак, не лише царини кулінарії, моди, мистецтва та літератури, а й, за нашими даними, соціополітичну і філософську сферу, і медичну термінологію, і військові назви, зокрема зброї:

– *radikalizm* (фр. *radicalisme*, лат. *radix* – корінь) – спосіб мислення, який полягає в відкиданні будь-яких компромісів заради наміченого рішення. Прийшов до

польської з французької, скоріш за все, у другій половині XIX – на початку XX ст. разом із іншими політичними і соціальними термінами,

– *racjonalizm* (фр. *rationalisme*, лат. *rationalis* – розумний) – філософська концепція, яка підкреслює важливість розуму та логіки як інструментів у прийнятті рішень. До польської термін перейшов з французької приблизно в XVII – XVIII ст., коли відбувалося поширення філософських термінів,

– *artyleria* (фр. *artillerie*) – військове знаряддя для ураження цілей на великих дистанціях. Сама зброя з'явилася у Європі в епоху Середньовіччя, у XIII ст., і саме тоді, ймовірно, прийшла до польської лексики,

– *anons* (фр. *annonce*) – оголошення або заява, яка повідомляє про початок події, наприклад, відкриття нового закладу. Скоріш за все термін прийшов до польської у XIX або XX ст.

– *ambulans* (фр. *ambulance*, лат. *ambulare* – пересувати) – швидка медична допомога, а також означає спеціальний автомобіль для перевезення хворих. До польської прийшло в першій половині XX ст., через розвиток медичних технологій.

– *adrenalina* (фр. *adrenaline*) – гормон стресу, який, через ймовірну небезпеку, готує тіло до фізичних зусиль, підсилюючи серцеву діяльність. Адреналін був відкритий в кінці XIX ст. тому, скоріш за все, до польської термін прийшов в тому самому кінці XIX або на початку XX ст.

– *bagietka* (фр. *baguette*) – дуже популярний у Франції довгий і тонкий хлібний батон, який став настільки популярним у світі, що вважається сьогодні одним із символів Франції. Існує версія, що багет з'явився в у 1920-х роках, тому можна припустити, що це слово увійшло до польської у першій половині XX ст., коли французька кухня здобула популярність в Європі.

Французька мова справді має значний вплив на лексику польської мови. Однак, як ми побачили, слова, запозичені з французької, часто зазнавали додаткового впливу латинської мови, яка є основою багатьох французьких термінів.

5. У випадку з німецькою мовою, можна точно сказати, що її зв'язки з польською особливо глибокі через спільну історію, географічну близькість та військові конфлікти. Німецьких запозичень, відомих під назвою "германізми", у

польській мові не так багато, як французьких галліцизмів. Проте немало слів та виразів з німецької використовуються у польських ЗМІ. Нижче наведено приклади німецьких запозичень у інтернет-виданні PAP зі сфери дипломатії, торгівлі, економіки, медицини, географії, сфери комунікації:

– *agent* (нім. *agent*, лат. *agens* – той, що діє) – особа, яка діє як представник або виконує доручення іншої особи чи організації. Слово прийшло до польської з латинської через німецьку у XVI або у XVII ст. під впливом міжнародної торгівлі, дипломатії та інших взаємодій,

– *obiektyw* (нім. *objektiv*) – оптична система, що складається з лінз, яка використовується у фото- та відеокамерах. Слово прийшло з німецької до польської у XIX ст. через розвиток фотографій і оптичних систем у цей період.

– *landszaft* (нім. *landschaft*) – краєвид або пейзаж. Цей термін, швидше за все, з'явився у польській мові приблизно у XVIII – XIX ст. через вплив німецької мови на мистецтво і культуру у цей період.

– *abonent* (нім. *abonnet*) – особа, яка користується певною послугою за підпискою, наприклад, інтернет-сайт або послуги телефонної компанії. Термін з'явився в польській приблизно у XIX ст., коли багато технічних і наукових термінів переходили з німецької мови до польської через близькість двох мов і культурний вплив,

– *bankomat* (нім. *bank, automat*) – автомат для здійснення банківських операцій. Запозичення цього терміну до польської мови відбулося у другій половині XX ст. разом з поширенням банкоматів у Європі та світі.

Німецька мова мала значний вплив на польську протягом останніх кількох століть завдяки історичним подіям, контактам між народами та культурним обмінам, внаслідок чого відбулося багато запозичень, зокрема в галузі техніки, науки та культури. Деякі з цих запозичень першочергово були латинізмами, які прийшли до польської з німецької, але згодом адаптувалися до польської граматики та фонетики, сприяючи збагаченню та розвитку польської мови.

6. Італійські запозичення, або "італіанізми", відіграють значну роль у формуванні лексики багатьох мов, включаючи польську. Вони мають особливий

вплив на такі сфери, як музика, мистецтво, кулінарія та архітектура, і часто асоціюються з красою та витонченістю, відображаючи вплив італійської культури на світ. Прикладів італіанізмів з видання РАР, що стали частиною польської мови, демонструють соціальні, військові терміни, мистецькі поняття, модний престижний одяг; такі запозичення часто пов'язані з періодом італійського Ренесансу:

– *batalia* (італ. *battaglia*, фр. *bataille*) – битва або сутичка. Термін має, як італійське, так і французьке походження, але ймовірніше за все, слово увійшло до польської мови з італійської в період Відродження, приблизно в XVI ст., коли польська культура була сильно пов'язана з італійською завдяки політичним та культурним зв'язкам між цими регіонами,

– *bastion* (італ. *bastione*) – укріплення або фортифікаційна споруда. Перші бастіони були споруджені в Італії епохи Відродження, приблизно в 1527 році, тому можна припустити, що слово перейшло до польської мови з італійської у XVI ст.,

– *bankiet* (італ. *banchetto*) – офіційна вечірка, організована з якоїсь причини. Це запозичення увійшло до польської мови в період Ренесансу, приблизно в XVI столітті, коли польська культура активно взаємодіяла з італійською через мистецтво, літературу та інші сфери культурного обміну,

– *balerina* (італ. *ballerina*) – жінка, що танцює балет. Балет зародився в Італії в XVI ст. та поширився Європою у XVII – XVIII ст. і саме тоді термін *балерина* увійшов до польської,

– *akwarela* (італ. *acquarella*, лат. *aqua* – вода) – фарби, які розводять водою. Це запозичення увійшло до польської мови приблизно в XVIII столітті, коли акварельний живопис став популярним у Європі,

– *żupan* (італ. *giubbone*) – чоловічий довгий піджак-сукня, який носила польська шляхта з XVI по XIX ст., і термін був запозичений саме в XVI ст.

7. Останньою категорією запозичень, яку ми розглянемо на прикладі видання РАР, є слов'янізми, зокрема богемізми та українізми. Ці запозичення з чеської та української мов відображають глибокі історичні та культурні зв'язки між слов'янськими народами, про що відомо іще від I тис. н.е. Нижче наведено приклади богемізмів та українізмів (подекуди тюркізмів через українську мову), які

представляють сфери військової термінології, штучного інтелекту, домашнього господарства, архітектурних споруд у польській мові:

– *ataman* (укр. отаман) – звання, яке використовувалося для позначення керівника козацького війська. Слово прийшло до польської в часи виникнення козацтва, тобто в XVI ст.,

– *tabun* (укр. табун) – стадо коней. Слово прийшло до української з тюркських мов, ймовірно у XV – XVI ст., а звідти прийшло до польської приблизно в той самий період,

– *sadyba* (укр. садиба) – будинок із садом або подвір'ям. Термін міг бути запозичений у XVI – XVIII, завдяки культурним і історичним зв'язкам між українцями і поляками, особливо через Річ Посполиту,

– *buhaj* (укр. бугай) – дорослий самець великої рогатої худоби, тобто бик. Це запозичення увійшло до польської мови, ймовірно, в період з XV по XVI ст. внаслідок історичних і культурних зв'язків між польськими та українськими територіями,

– *robot* (чес. robot) – автоматизований механізм, який виконує людську роботу. Термін увійшов до польської мови в першій половині XX ст., після виходу чеської п'єси Карела Чапека "Rossum's Universal Robots" у 1920 році, через що слово швидко поширилося багатьма мовами, включаючи польську, і стало загальноживаним для позначення роботів,

– *brama* (чес. brana) – ворота. Слово могло бути запозичене до польської у XIII-XIV ст. через активні торгівельні і політичні контакти між Польщею і Чехією.

У виданні РАР представлено багатий огляд різноманітних запозичень, що увійшли до польської мови з різних мов і культур. Окрім розповсюджених англіцизмів, латинізмів та грецизмів, можна помітити також і чимало українізмів з богемізмами, а також германізмів та італіанізмів. Всі ці запозичення є свідченням тривалого та складного історичного взаємозв'язку між Польщею, сусідніми слов'янськими та усіма провідними європейськими країнами.

2.3. Спектр іншомовних запозичень на сторінках інтернет-видання ONET

ONET – це один із провідних польських інтернет-порталів, який пропонує користувачам широкий спектр інформаційного контенту. Заснований у 1996 році, він висвітлює найрізноманітніші теми – від політики та економіки до культури, спорту та розваг. Подібно до PAP, ONET зосереджений на наданні достовірної інформації про події в Польщі та за її межами.

Сучасне польське інтернет-видання ONET демонструє широкий спектр запозичень з інших мов, що відображає світові культурні впливи та сучасні тренди. Серед них часто зустрічаються англіцизми, латинізми, грецизми та арабізми з тюркізмами, які ми проаналізуємо за допомогою словника іншомовних запозичень (Słownik wyrazów obcych) та словника PWN (Słownik języka polskiego PWN).

1. Як нам уже відомо, англіцизми міцно інтегрувалися в сучасну польську мову, і ONET це не обійшло стороною. Нижче наведено приклади англіцизмів в цьому інтернет-виданні, які охоплюють сферу інтелектуальних змагань, розваг і відпочинку, музичні, спортивні терміни останніх епох, однак, разом з тим, і злочинські професії:

– *kwiz* (англ. quiz) – розважальний конкурс або змагання у форматі питання-відповідь. Слово прийшло до польської, швидше за все, у XX ст. під час поширення англійських термінів у світі,

– *jazz* (англ. jazz) – музичний жанр, який виник у США на межі XIX і XX ст. і прийшов до польської приблизно в цей час,

– *haker* (англ. hacker) – особа, яка зламує комп'ютерну систему, як правило, для особистої вигоди. Термін виник з поширенням комп'ютерних технологій в кінці XX ст.,

– *falstart* (англ. false start) – явище, коли спортсмен починає бігти або, наприклад, плисти раніше сигналу старту. Слово поширилося на весь світ у XX ст. разом з поширенням міжнародних спортивних змагань,

– *fair play* (англ. fair play) – чесна гра за правилами. Така само як і термін *falstart*, прийшло до польської в XX ст. з поширенням міжнародних спортивних змагань,

– *dance* (англ. dance) – стиль у танцювальній поп-музиці. Було запозичене з англійської мови в польську, ймовірно, в кінці XX або на початку XXI ст. завдяки зростанню впливу англійської культури та розваг.

Всі вище зазначені запозичення є прикладами інтернаціоналізмів. Більшість не мають відмінностей від оригінальних слів, а якщо і мають, то мінімальні. Ці слова широко використовуються у багатьох мовах світу для опису різноманітних явищ – у сфері змагань, музики, комп'ютерної безпеки та мистецтва.

2. Розглянемо латинізми і грецизми у польській мові. Обидві ці групи запозичень мають спільне історичне коріння і свідчать про тривалу взаємодію між мовами. У виданні ONET вони відображають сферу давніх язичницьких вірувань і, водночас, наукову юридичну, дипломатичну, медичну, філософську, історико-археологічну, астрономічну термінологію:

– *amulet* (лат. amuletum) – маленький предмет, якому приписують магичні властивості, які захищають носія від небезпеки та хвороб. Перші амулети почали з'являтися у X і XI ст., але прийти до Польщі і польської лексики могли приблизно в XV або XVI ст.,

– *de facto* (лат. de facto) – вислів, який українською означає *насправді* або *в дійсності*. Запозичення могло відбутись у XVII – XVIII ст., коли латинська мова поширювалася в юридичній сфері,

– *obiekt* (лат. obiectum – предмет) – термін визначає предмет, на який спрямована певна діяльність. Слово прийшло до польської скоріш за все в період з XVI та XVIII ст. через контакти латинської мови з європейськими,

– *efekt* (лат. effectus – вплив) – результат або наслідок певних причин та дій. Слово виникло приблизно до XVII ст., то існує припущення, що до польської мови термін прийшов в XVII ст. або навіть раніше,

– *ultimatum* (лат. ultimatum – остаточний) – кінцева вимога з можливими наслідками у випадку її невиконання. Швидше за все, слово увійшло до польської мови завдяки розширенню дипломатичних відносин у Європі в XIX ст.,

– *anatomia* (гр. *anatemnein* – різати) – наука про будову організму та окремих його органів чи систем. Слово прийшло до польської, скоріш за все, в XVI ст., через зростання інтересу до наукових дисциплін, включаючи медицину,

– *archeologia* (гр. *archaiologia* – дослідження старовини) – наука, що вивчає історичні події, культури та цивілізації за допомогою дослідження залишків людської діяльності. Археологічні розкопки, як систематична наукова практика, розпочалися в XIX столітті, тоді ж термін, ймовірно, дійшов польської мови,

– *galaktyka* (гр. *galaktos* – молоко) – гравітаційна система, яка складається з безлічі зірок, міжзоряного газу, пилу та темної матерії. Складно сказати, коли термін був запозичений до польської мови, але, ймовірно, у XVII-XVIII ст., коли наукові терміни стали більш розповсюдженими.

3. Арабізми та тюркізми в польській мові відображають глибокі історичні та культурні зв'язки між слов'янськими та тюркськими народами, які взаємодіяли протягом століть. Вони збагатили лексику польської мови, додавши їй виразності та різноманітності, про що свідчить текстовий матеріал інтернет-видання ONET разом із прикладами стосовно господарської сфери, кулінарії, математичних, хімічних термінів і транспортного зв'язку:

– *torba* (тур. *torba*) – сумка або мішок. Запозичення могло відбуватися між XV і XVII ст., оскільки в цей час Османська імперія мала значний вплив на Центральну та Східну Європу, включаючи території сучасної Польщі,

– *chałwa* (тур. *helva*) – десерт, виготовлений із підсмаженого насіння або горіхів з додаванням цукру. Запозичення відбулось, ймовірно, завдяки торгівельним маршрутам та контактам з Близьким Сходом між XV та XVII ст.,

– *algebra* (ар. *al jebr* – зв'язувати, об'єднувати) – математична дисципліна. Цей термін став відомим у Європі завдяки арабському математику Мухаммеду ібн Мусі аль-Хорезмі, який написав книгу "Кітаб аль-джабр валь-мукабала" у IX столітті,

– *alkaloidy* (ар. *alkali* – луг) – клас органічних сполук. Прийшло до польської у XIX ст., коли алкалоїди почали досліджуватися більш систематично,

– *safari* (ар. safara – подорожувати) – подорож для спостереження за дикою природою або полювання. Стало відомим у європейських мовах у XIX столітті, коли європейські дослідники та мисливці почали подорожувати по Африці.

Висновки до розділу 2

У сучасних польських ЗМІ, зокрема в інтернет-виданнях PAP і ONET, спостерігається велика кількість іншомовних запозичень, що є ознакою динамічного розвитку мови та її пристосування до процесів глобалізації. Різні мови мали вплив на польську мову в різні періоди історії. Якщо англійська мова впливає на польську мову з XIX сторіччя і особливо активно з XX-го століття, зокрема в період глобалізації та розвитку технологій, то латинська та грецька мови відігравали значну роль в історії становлення літературної польської мови, особливо в часи Середньовіччя та Ренесансу. Французька мова мала великий вплив на польську мову в XVII-XIX і подекуди у модних тенденціях XX століттях. Німецька мова через тісні сусідські контакти та військові конфлікти протягом великого часу впливала на польську, запозичення з неї активно відбувались зокрема з XVI по XIX ст. Інші мови, такі як українська, чеська, турецька та арабська, також залишили свій слід в історії польської мови у різних сферах мовного ужитку.

ВИСНОВКИ

У нашому дослідженні було розглянуто поняття "запозичень", "запозичених слів", "іншомовних слів", "іншомовних запозичень", "інтернаціоналізмів" і доведено, що "запозичені слова" відрізняються від "іншомовних слів" високим ступенем освоєння мовою, а широким терміном "запозичення" можна окреслити як звук, морфему, так і слово, словосполучення, речення, усталений зворот. "Іншомовне запозичення" охоплює широкий спектр мовних елементів (слова, словосполучення, фразеологізми і навіть окремі граматичні структури), які перенесені з однієї мови в іншу, мають різний ступінь освоєння мовою та можуть включати в себе інтернаціоналізми. "Інтернаціоналізми", які розповсюджені у неспоріднених мовах, мотивовані у спілкуванні носіїв цих мов, тому що вони спрощують комунікування, їх розуміння не потребує значних зусиль перекладу чи адаптації до нового мовного середовища.

Визначено засади класифікації іншомовних запозичень за походженням, рівнем освоєння, поширеністю, структурою, вживаністю та часом. Визначено вплив запозичень на словниковий склад, точність висловлювань та адаптацію до умов сучасної польської мови, а також звернено увагу на суттєві проблеми, які може нести масштабне поширення запозичень, – стандартизацію мови і можливу втрату національно-мовних особливостей.

Польські ЗМІ, зокрема такі актуальні інтернет-видання, як PAP і ONET, відіграють значну роль у поширенні запозичень і демонструють прагнення польського суспільства бути частиною світового мультикультурного та інформаційного простору. За аналізом текстових матеріалів інтернет-видань PAP і ONET виявлено, що іншомовні запозичення у польській мові є результатом не лише мовного, а й сукупного матеріально-духовного, соціально-культурного, політико-економічного, науково-технічного, художньо-мистецького, навіть військово-політичного впливів інших народів на польський упродовж всієї історії формування Польської держави. Знаходимо запозичення від X ст. до сьогодення, коли ключовими запозиченнями стають англіцизми – як у царині лексики, так і граматики, і фонетики польської мови. Вони швидко приживаються у польській мові саме завдяки впливу

засобів масової інформації, долучаючись до інтернаціоналізмів. Латинізми та грецизми – давній потужний прошарок наукової термінології іще від часів середньовіччя, що зберігся і сьогодні, зокрема в текстах ЗМІ. Галліцизми, італіанізми, арабізми і тюркізми стали невід’ємною частиною польської мови, а українізми можна у ряді випадків розглядати як тюркізми через українську мову – посередника до польської.

Про такі процеси свідчать приклади лексичних запозичень, виписані методом суцільного відбору із електронних польських інтернет-видань PAP і ONET від періоду 2020 р. до початку 2024 р. За допомогою лінгвокультурного опису впливу між мовами, методу хронологічної періодизації активних епох проникнення запозичень в польську мову, лінгвогеографічного розташування впливових мов, оцінювання мовних впливів за позитивною – негативною шкалою зроблено такі висновки:

1. Англіцизми становлять царину впливу останніх десятиліть, долучаючись до інтернаціоналізмів сфери комп’ютерних технологій, інтелектуальних змагань, послуг, спорту, дозвілля та розваг, водночас і сферу злочинності, наркоманії та злочинських професій із негативним оцінюванням.

2. Латинізми та грецизми як давнє джерелом наукової термінології польської мови іще від часів середньовіччя охоплюють сферу логічних умовиводів, філософських дискусій, управлінських державницьких термінів, дипломатії, медицини, археології, астрономії, освітянських нововведень, математичних та фізичних наукових термінів, з області колекціонування старожитностей, почасти відображають і сферу давніх язичницьких вірувань, виокремлення вищої касті суспільства і чужорідні негативні військові окупаційні терміни, назви зброї.

3. Галліцизми охоплюють не лише царини кулінарії, моди, мистецтва та літератури, як традиційно вважається, а й соціополітичну і філософську сфери, і медичну термінологію, і вказівки на військову зброю.

4. Італіанізми, які у більшості пов’язані з періодом впливу італійського Ренесансу, демонструють соціальні, військові терміни, мистецькі поняття, модний престижний одяг.

5. Германізми, які були посередниками латинської мови, відображали поняття сфери дипломатії, торгівлі, економіки, медицини, географії, сфери комунікації.

6. Слов'янізми, зокрема богемізми та українізми (подекуди тюркізми через українську мову чи українізми, які визначають за давні історичні реалії від XV ст.), представляють сфери штучного інтелекту, домашнього господарства, архітектурних споруд, військової термінології у польській мові.

7. Арабізми і тюркізми в польській мові відображають глибокі історико-культурні зв'язки (у сфері господарської діяльності, кулінарії, математичних, хімічних термінів і транспортного зв'язку), однак свідчать і про військові конфлікти між слов'янськими та тюркськими народами.

Нашим дослідженням зроблено внесок у розвиток лінгвістичної теорії, курс про лінгвокраєзнавство Польщі, додано ілюстрацій до історії польської мови, покращено методи викладання польської мови як іноземної та уточнено інформацію про розвиток сучасної і традиційної національно-мовної картини світу поляків.

ADNOTACJA

Badanie zapożyczeń językowych w języku polskim na podstawie tekstów polskich mediów jest aktualnym i ważnym tematem, ponieważ odzwierciedlają one zmiany językowe i procesy globalizacji. Badanie cech leksycznych, fonetycznych i gramatycznych zapożyczeń pozwala głębiej zrozumieć wpływ innych języków na język polski.

Przedmiotem badania są teksty w polskich serwisach internetowych PAP i ONET, które służą jako źródło analizy zapożyczeń językowych w języku polskim. Te wydawnictwa są wiodące w polskiej branży medialnej, które odzwierciedlają współczesne trendy w użyciu leksyki obcej, obejmują szeroki zakres tematów od polityki i gospodarki po kulturę i technologie, a także służą jako ważny środek rozpowszechniania nowych zapożyczeń.

W niniejszej pracy opisano pojęcie "zapożyczenia", "słowa obcego", "internacjonalizmu" i ich znaczenie w języku polskim. Określa się kryteria klasyfikacji tych zapożyczeń: pochodzenie, stopień przyswojenia, rozpowszechnienie, struktura, użycie i czas. Badanie zwraca również uwagę na rolę mediów w rozpowszechnianiu zapożyczeń oraz na ważność zachowania równowagi między nowymi jednostkami leksykalnymi a tradycyjnymi formami językowymi w celu zachowania tożsamości językowej. Nadmierne kalkowanie, niepoprawność językowa, standaryzacja języka dotyczą negatywnych wpływów zapożyczeń we współczesnym języku polskim.

"Zapożyczenia" w języku polskim są wynikiem nie tylko wpływów językowych, ale także wpływów materialno-duchowych, społeczno-kulturowych, polityczno-gospodarczych, naukowo-technicznych, artystycznych, a nawet wojskowo-politycznych na przestrzeni całej historii jej kształtowania – od X wieku do czasów współczesnych, kiedy kluczowe zapożyczenia to anglicyzmy – zarówno w zakresie słownictwa, jak i gramatyki i fonetyki języka polskiego. Szybko przyzwyczajają się w języku polskim właśnie dzięki wpływowi środków masowego przekazu, dołączając do internacjonalizmów. Latynizmy i greczyzmy to dawna i potężna warstwa terminologii naukowej jeszcze z czasów średniowiecza, która funkcjonuje do dziś. Galicyzmy, italianizmy, arabizmy i turczyzmy stały się nieodłączną częścią języka polskiego, a

ukrainizmy można w niektórych przypadkach traktować jako turczyzmy poprzez zapośredniczenie języka ukraińskiego do języka polskiego. O takich procesach świadczą przykłady leksykalnych zapożyczeń wybrane metodą pełnego zbioru z elektronicznych polskich wydawnictw internetowych PAP i ONET z okresu od 2020 do początku 2024 roku oraz przeanalizowane za pomocą opisu wpływów międzyjęzykowych, metody chronologicznego periodyzowania aktywnych epok przenikania zapożyczeń do języka polskiego, lingwo geograficznego rozmieszczenia wpływowych języków, oceny wpływów językowych w skali od pozytywnej do negatywnej oraz analizy semantyczno-etymologicznej na podstawie współczesnych słowników języka polskiego.

Nasze badania wniosły wkład w rozwój teorii lingwistycznej i kursu dotyczącego lingwokrajoznawstwa Polski, dodały materiał ilustracyjny do historii języka polskiego, poprawiły metody nauczania języka polskiego jako obcego oraz precyzowały informacje dotyczące rozwoju narodowo-językowego obrazu świata Polaków.

Słowa kluczowe: zapożyczenie, słowo zapożyczone, słowo obce, zapożyczenie obce, internacjonalizm, kalkowanie.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гудима, Н. В. (2009) *Класифікація основних типів запозичень у сучасній українській літературній мові.*
2. Гуменюк, Т. І. (2014) *Запозичення та їхні типи в сучасній українській телевізійній фаховій мові.*
3. Дундїй, П. Н. (2011) *Класифікація лексичних запозичень у німецькій мові.*
4. Есенова, Е. Й., Калинич, І. Й., Бойтор, В. Ю. (2023) *Лексичні запозичення як засіб збагачення словникового складу мови.*
5. Кияк, Т. Р. (2006). *Запозичення та інтернаціоналізми у фахових мовах.*
6. Кравчук, А. (2017) *Лексикологія і культура польської мови.* Київ, с. 137-161.
7. Моклиця, А. В. (2018) *Leksykologia współczesnego języka polskiego.*
8. Русанівський, В. М., Тараненко, О. О., Зяблюк, М. П. та ін. (2004) *Українська мова: Енциклопедія.*
9. Bańko, M., Svobodová, D., Rączaszek-Leonardi, J., Tatjewski, M. (2016) *Nie całkiem obce. Zapożyczenia wyrazowe w języku polskim i czeskim.*
10. Bogusław, D., Mirosława, M. (2017) *O potrzebnych i niepotrzebnych zapożyczeniach z języka angielskiego.*
11. Damborský, J. (1974) *Wyrazy obce w języku polskim (Próba klasyfikacji).*
12. Kostecka-Sadowa, A. (2017) *Zapożyczenia leksykalne w języku przesiedleńców z Trembowli i Wierzbowiec na Podolu.* Prace Językoznawcze, XIX/4. Kraków. z Trembowli i Wierzbowiec na Podolu.
13. Lewicka, E. (2011) *Zapożyczenia we współczesnej polszczyźnie. Wybór i opracowanie.*
14. Markowski, A. (2004) *Poradnik językowy.* С. 39-50.
15. Musiał, M. (2020). *À propos adaptacji galicyzmów w języku polskim.* Tekstura. Rocznik filologiczno-kulturoznawczy, Nr 10.
16. Zarębina, M. (1978) *Zapożyczenia w polszczyźnie mówionej.*
17. aniakubica.com, *Zapożyczenia.* <https://aniakubica.com/o-slowach/zapozyczenia/>
18. onet.pl, <https://www.onet.pl/>
19. pap.pl, <https://www.pap.pl/>

20. skupszop.pl, *Zapóżyczenia w języku polskim: przykłady i zastosowanie*.
<https://skupszop.pl/blog/zapozyczenia-w-jezyku-polskim-przyklady-i-zastosowanie>
21. Słownik języka polskiego PWN. <https://sjp.pwn.pl/>
22. Słownik wyrazów obcych. <https://sownik-wyrazowobcych.eu/>